

RESPEKT

- Klassemiljø, medvirkende prosess.

Fra en plakatt på veggen til en verdi klassen styrer etter.

Tenk hva som kan skje når barn blir aktive deltagere i å skape et raust, varmt og inkluderende klassemiljø der ALLE blir vist respekt. Gjennom medvirkende prosesser stiger den indre motivasjonen til å engasjere seg og aktivt ta del i klassemiljøutviklingen.

Det handler i stor grad om de ansattes evne til virkelig å engasjere seg i hvordan alle har det og ta barns tanker, ideer og forslag på alvor.

Her kommer fire viktige punkter å tenke gjennom og ta med i forberedelsene:

- Spørsmålene vi stiller er viktig. Vi har laget et utkast, men bruk gjerne dine egne og tenk oppfølgingsspørsmål.
- Anerkjenn og vis interesse for tankene og ideer elevene har.
- Regissere samtaler som gjør alle til aktive deltagere (IRP).
- Holde ut. Prosesser krever tid og hyppig oppmerksomhet.

Vi ansatte må tillate oss å trene og av og til gjøre feil på samme måte som barn heller ikke får til alt de verbalt ønsker å gjøre.

I en prosess kan alt endres underveis når man blir enige om det. Det er viktig å holde fokus på og etterspør positive erfaringer. Det vi holder mye fokus på får vi mer av.

NB! Vi må ta utfordringer og utenforskap på største alvor og ha med oss tanken og holdningen at ALLE har ansvar for at ALLE opplever å bli respektert.

Metodebeskrivelse

Her er beskrevet en prosess fra A til L. Du kan bruke hele eller deler av den. Gjør det på din måte, ut ifra dine erfaringer og de elevene du skal gjøre det sammen med.

Vi tar som utgangspunkt at dere har jobbet litt med begrepet **respekt** i forkant enten gjennom samtaler eller via tegneoppgave. SMART begrepet respekt kan ses på med flere innfallsvinkler: å vise hensyn til seg selv, hensyn til andre, ting og de som bestemmer. I videre arbeid kan en gå inn på hvert av disse områdene eller jobbe med respekt som et begrep. Hovedfokuset i den beskrevne prosessen ligger på å vise hverandre respekt.

For mye respekt: Barna får i oppgave gå til en del av klasserommet eller uterommet (kan også gjøres tenkt ved pulten, men har gode erfaringer med fysisk forflytning). Be de forestille seg at her i denne delen av rommet er det alt for mye respekt. Korte samtaler med sidemannen og med små innspill i plenum (IRP).

- A. På hvilken måte kan en vise for mye respekt? Hva gjør eller sier man da? Hvordan tror du det er å være på et sted der alt for mange viser alt for mye respekt? Hvilke tanker og følelser kan du få av å være et sted der du opplever at det er alt for mye eller for stor respekt?
- B. Hvordan er det å lære i et klasserom der en opplever alt for mye respekt?
- C. Hvis man har det slik over lang tid, hva tror du det kan føre til? (for deg, for klassemiljøet, for læring osv.)

For lite respekt: Be så barna gå til motsatt ende av rommet. Be de forestille seg at her er det alt for lite eller overhodet ingen respekt. Korte samtaler med sidemannen og med små innspill i plenum.

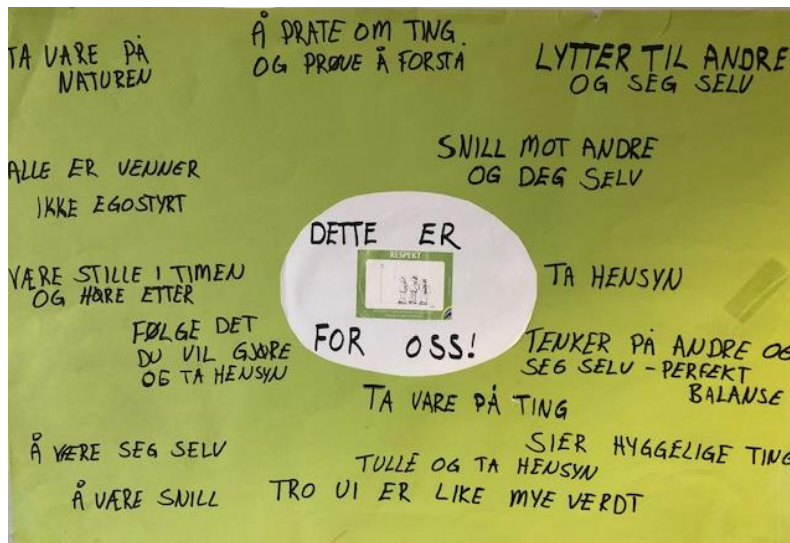
- A. Hvordan kan det se ut når ingen viser respekt? Hvordan tror du det er å være et slikt sted? Hvilke tanker og følelser kan du få av å være et sted der du opplever at det er lite eller helt mangel på respekt?
- B. Hvordan tror du det er å lære i et klasserom der man viser hverandre svært lite eller ingen respekt?
- C. Hvis man har det slik over lang tid, hva tror du det kan føre til? (for deg, for klassemiljøet, for læring)

Nå nærmer vi oss at elevene begynner å definere hvordan de ønsker at respekt skal se ut i deres klasse.

Passe med respekt: Be så elevene gå til midten av rommet. Be de forestille seg at her er det akkurat passe med respekt.

- D. Hvordan ser det ut? Hva sier og gjør vi her for å vise hverandre respekt? Liten samtale der de står to og to, litt i plenum.
- E. Elevene går så til plassen sin og skriver ned tanker og ideer de har når det gjelder konkrete ting man kan gjøre for å vise hverandre hensyn og respekt. Kan også ha andre innfallsvinkler som respekt for seg selv, for ting og de som bestemmer.

F. Alle tanker og ideer elevene har samles i et tankekart eller på en plakat.

Eira Iversen har kjørt tilsvarende prosesser i sin klasse. Her bilde av en klasseroms plakat.

Konkret planlegging:

G. Nå skal vi finne ut hva vi skal gjøre her i klassen for at ALLE skal oppleve respekt. Lista eller plakaten med en mengde gode tips og ideer kan redigeres. Da kan en gå en liten runde der en rydder og legger litt like forslag i sammen.

NB! Alle ikke utsagn vendes til hva man ønsker skal skje (når det f.eks. kommer innspill om at vi ikke skal si stygge ting til hverandre, så kan en stille spørsmålet: Hva ønsker du at vi skal si til hverandre. Disse utsagnene kan så skrives ned). Det vi holder fokus på får vi mer av!

H. Når en revidert liste er klar kan man foreta en høytidelig avstemming med mål om å ende opp med 4 – 6 konkrete gjennomførbare tiltak. Disse bør lages på en fin plakat og henge synlig der elevene oppholder seg. Kanskje noen trenger det som en påminner på pulten sin også.

I. Da starter veien mot målet. Klassen kan velge ut en ting de felles skal trene på. I tillegg kan hver elev velge ut en ting de ønsker å trene på. Det skrives opp og en starter litt samtaler om hvordan de kan hjelpe og støtte hverandre for å klare det. Ingen er perfekte. Vi kommer til glemme oss. Da trenger vi påminning, hjelp og støtte.

Klassen har nå gjennom en medvirkende prosess bestemt hva og hvordan man skal jobbe mot et klassemiljø der alle opplever respekt.

Nå starter det viktigste arbeidet. Det må holdes liv i det klassen har bestemt. Vår erfaring er at dette gjøres best ved hyppig oppmerksomhet. Man trenger ikke sette av hele timer for å løfte gode eksempler, episoder, refleksjoner rundt status osv., men små og hyppige samtaler i starten av timen, midten eller før man går ut til friminutt.

Vi har lagt inn et eksempel på refleksjon rundt status, **skalering**, men viktigst av alt er at du finner din vei ved bruk av styrkefokus, medvirkning, anerkjennelse og relasjonsfokus. Gi både deg selv og elevene anledning til å trene og også feile. Her ligger det mye læring.

Vi opplever at det er viktig at det er noe synlig i klasserommet, på pulten el. Som minner elever og ansatte på hva vi har som hovedfokus nå.